

[Socialministeren.]

Endvidere skal jeg tillade mig at fremsætte forslag til lov om ændring af lov for Færøerne om invalidepension m. v. (Ændring af fradragsreglerne m. v.),

forslag til lov om ændring af lov for Færøerne om folkepension. (Ændring af fradragsregler m. v.),

forslag til lov om ændring af lov for Færøerne om offentlig forsorg. (Om hjælp til enlige forsørgere, til handicappede børn i hjemmet og om hjemmehjælp),

forslag til lov om ændring af lov for Færøerne om børnebidrag til enlige forsørgere m. v. (Om ændring af administrationen og udvidet adgang til børnebidrag) og

forslag til lov om ændring af lov for Færøerne om børneforsorg. (Om dagplejeformidling, ændrede refusionsregler m. v.).

De 5 lovforslag bygger på udkast, der er udarbejdet af udvalget vedrørende sociallovgivningen på Færøerne. Dette udvalg, der blev nedsat af regeringen i 1965, og som består af repræsentanter for Færøernes landsstyre, rigsombudsmanden og repræsentanter fra socialministeriet, optager fra tid til anden spørgsmål af betydning for sociallovgivningen på Færøerne, foranlediget af, at der i den danske sociallovgivning er indført nye regler, eller af, at der har vist sig at være behov for ny lovgivning for Færøerne. De foreliggende lovforslag er udtryk for den ajourføring, som det nu er fundet ønskeligt at gennemføre.

Til de enkelte forslag skal jeg knytte følgende bemærkninger:

Ved forslagene til ændring af folke- og invalidepensionslovene foreslås disse ændret på en række af de områder, hvor der er gennemført ændringer i den øvrige del af riget. Dette gælder dog — efter forhandling med de færøske myndigheder — ikke pensionsniveauet. Overvejelserne vedrørende dette punkt er sket ud fra en bedømmelse af pensionernes størrelse sammenholdt med lønudviklingen på arbejdsmarkedet. Jeg skal herom henvise til de talmæssige oplysninger, som er givet i folkepensionsforslagets bemærkninger.

Forslagets hovedpunkter er i øvrigt følgende:

De gældende regler om fradrag i pensionen på grund af indtægt foreslås forenklet og lempet. Reglen om, at der ved opgørelsen

af den indtægt, der lægges til grund ved beregningen af pensionens grundbeløb, fradrages skatter m. v., ophæves. Samtidig foretages der imidlertid en forhøjelse af de fradragsfri beløb, d. v. s. de beløb, inden for hvilke pensionen kan oppebæres med det fulde grundbeløb, således at der ikke på grund af omlægningen vil ske nogen nedgang i pensionernes størrelse. Fradraget for indtægter, der afhængig af indtægtens størrelse sker med 60 pct., 72 pct. eller 84 pct., fastsættes til 60 pct. i alle tilfælde. Indtægtsreguleringen af ægteskabstillægget ændres således, at dette aftrappes i umiddelbar fortsættelse af aftrapningen af pensions-tillægget i stedet for som hidtil i forbindelse med grundbeløbet. Forslagene er på linje med de i den øvrige del af riget gennemførte ændringer. Dog har man fra færøsk side ikke ønsket indført en regel om, at der ved beregningen af pensionens grundbeløb helt ses bort fra arbejdsindtægt hidrørende fra en ikke-pensionsberettiget ægtefælle. I stedet er foreslået visse forbedringer med hensyn til ydelse af hjælp til enker m. fl. Jeg skal vende tilbage hertil i forbindelse med mine bemærkninger vedrørende ændring af den færøske forsorgslov.

Af de øvrige ændringer skal jeg nævne, at reglerne om pension til tjenestemænd og dermed ligestillede foreslås ændret i overensstemmelse med de for den øvrige del af riget gennemførte ændringer.

Det samme gælder reglerne for betaling af ophold på alderdomshjem og plejehjem. I denne forbindelse vil jeg gerne fremhæve, at der efter forslaget sker en forhøjelse af det beløb, der henlægges til bestridelse af udgifterne ved opførelse af alderdomshjem og plejehjem.

Videre skal fremhæves, at bestemmelsen om folkepensionsbidrag foreslås ophævet, således at lovgivningen herom overlades til det færøske hjemmestyre. Samtidig foreslås refusionsbestemmelsen ændret, således at statskassens andel af udgifterne i overensstemmelse med den ordning, som gennemførtes i 1959, på ny fastsættes til halvdelen af udgifterne, medens den anden halvdel afholdes efter hjemmestyrets bestemmelse. Det vil herefter stå hjemmestyret frit at træffe bestemmelse om, i hvilket omfang den færøske andel af udgifterne ønskes dækket ved folkepensionsbidrag eller af de

[Socialministeren.]

almindelige skatter og afgifter. Ved forslaget, der betyder en merudgift for statskassen på ca. 800.000 kr. årligt, rådes der bod på den forrykkelse af forholdet mellem statskassens og hjemmestyrets andel af udgifterne, som skyldes den i 1967 foretagne forhøjelse af folkepensionsbidraget. Om merudgifterne ved forslagene i øvrigt, i alt 765.000 kr. for staten og hjemmestyret, henvises til folkepensionsforslagets bemærkninger.

I den færøske forsorgslov foreslås gennemført forskellige ændringer, som siden lovens ikrafttræden i 1967 er gennemført her, således forhøjelse af grænsen for underholdshjælp fra 85 pct. af folkepensionen til at være af samme størrelse som pensionen, indførelse af regler om hjælp til forsørgelse af handicappede børn i hjemmet og lempelse af betingelserne for hjælp, når en ung pige under 18 år bliver arbejdsdygtig på grund af svangerskab og fødsel.

Fra færøsk side har der været ønske om en pension til enker med børn uden hensyn til enkens alder. Efter den danske enkepensionslov er aldersgrænsen 45 år, hvis enken har børn under 18 år, i øvrigt 55 år eller i særlige tilfælde 50 år. Synspunktet er, at yngre enker skal have en overgangshjælp og i øvrigt hjælp til at komme i gang med en beskæftigelse. Man har fra færøsk side peget på, at yngre enker kan have meget begrænsede muligheder for at finde beskæftigelse i nærheden af, hvor de bor, og at det kan være vanskeligt for dem at bryde op derfra for at rejse til et sted, hvor mulighederne er bedre. Det er nu fra færøsk side accepteret, at der foreløbig gennemføres en udvidelse af reglerne om hjælp til enlige forsørgere svarende til de regler, der er gennemført i Danmark fra 1. januar 1970, i stedet for en udvidet adgang til egentlig enkepension. For at afhjælpe de særlige vanskeligheder for de færøske enker foreslås det imidlertid, at hjælp til underhold skal kunne ydes, når den pågældende ikke har erhvervsmuligheder.

Der har ikke hidtil på Færøerne været husmoderaflønnings- eller hjemmehjælpsordninger, men det foreslås nu i den færøske forsorgslov at optage en bestemmelse, hvorefter disse bistandsordninger kan indføres, når forholdene gør det praktisk muligt. Det

foreslås, at man anvender fællesbetegnelsen hjemmehjælp.

Endelig indeholder lovforslaget regler om mulighederne for at gennemføre bestemmelser om, at der skal kunne gives råd og vejledning i spørgsmål af forsorgsmæssig og personlig art.

De samlede udgifter for staten og hjemmestyret ved ændringerne i forsorgsloven kan anslås til 420.000 kr. årlig, hvortil kommer en forventet årlig udgift på 300.000 kr., når bestemmelserne om hjemmehjælp er ført ud i livet.

I lov for Færøerne om børnebidrag til enlige forsørgere m. v. foreslås en ændring med hensyn til administrationen af bidragsforskud, der hidtil er varetaget af landfogden. Det er gjort gældende, at ordningen belaster landfogedembedet uforholdsmæssigt meget, og det foreslås derfor, at begæringer om forskud skal behandles af rigsombudet, medens udbetalingen foretages af Færøernes oppebørselskontor.

I bidragsloven foreslås samtidig en ændring, som bringer visse børn af enlige forsørgere, der hidtil har været ugunstigere stillet end den tilsvarende gruppe efter den danske børnetilskudslov, under lige så gunstige regler. Ændringen betyder en merudgift på omkring 10.000 kr. årlig.

Den færøske børneforsorgslov er fra 1960, og der er siden lovens gennemførelse sket en række ændringer i de danske regler for børne- og ungdomsforsorg. Fra færøsk side har man dog ikke fundet behov for tilsvarende gennemgribende ændringer. Det foreliggende forslag indeholder regler om indførelse af dagplejeformidlingsordninger og om adgang til hel eller delvis friplads i en daginstitution. Endvidere imødekommes et færøsk ønske om ændring i udgiftsfordelingen mellem staten og de færøske myndigheder med hensyn til de færøske børneforsorgsinstitutioner og en forenkling af refusionsreglerne for børneværnsudgifter. Den ændrede udgiftsfordeling vil give statskassen en årlig merudgift på ca. 125.000 kr. Udgiften til fripladser i daginstitutioner er anslået til 40.000 kr. årligt i alt for staten og Færøerne, medens udgifterne ved indførelse af dagplejeformidling ikke kan beregnes med nogenlunde sikkerhed, men de vil næppe blive betydelige.

[Socialministeren.]

Efter forslagene skal de 5 ændringslove have virkning fra den 1. april 1970. De er for få dage siden vedtaget af det færøske lagting.

Det færøske samfund gennemgår i disse år en hastig udvikling, økonomisk og på anden måde. Det giver sig udslag i, at Færøerne også ønsker at være med i den sociale udvikling og er rede til selv at bære betydelige byrder for at opnå det. Det er rimeligt, at man herfra støtter disse bestræbelser og bidrager til de sociale forbedringer. De forslag, jeg her fremsætter, er udtryk for ønske om at videreføre de senere års tradition på dette område, og jeg skal derfor anbefale forslagene til velvillig behandling i folketinget.

Ordføreren for forslagsstillerne (Erling Dinesen): Herved har jeg den ære for folketinget at fremsætte *forslag til folketingsbeslutning om forberedelse af en revision af lov om mægling i arbejdsstridigheder*.

Baggrunden for forslaget er — som anført i bemærkningerne — at forligsmandsloven ikke længere opfylder de krav, som arbejdsmarkedet og samfundet må stille til den.

Det er efter forslagsstillernes opfattelse nødvendigt med en revision af loven, og ganske særlige forhold skal i denne sammenhæng fremhæves.

Sammenkædningsreglerne har virket uheldig, hvorfor de bør revideres.

Lovens afstemningsregler bør ligeledes ændres; det gælder både de almindelige afstemningsregler og de bestemmelser, som anvendes i tilfælde, hvor der både er tale om urafstemning og afgørelse ved kompetent forsamling.

Ligeledes bør forligsmandskollegiets adgang til at udsætte arbejdsstandsninger begrænses.

Det har med rette givet anledning til utilfredshed, når nye overenskomster først er trådt i kraft lang tid efter de gamle overenskomsters udløbstid. Derfor bør en ny lov indeholde bestemmelser om, at nye overenskomster skal have gyldighed fra tidspunktet for de gamle overenskomsters udløb.

Herudover er det nok rimeligt at se nærmere på andre bestemmelser i loven, således at den i alle henseender ajourføres under

hensyn til den udvikling, der har fundet sted på arbejdsmarkedet.

Idet jeg i øvrigt henviser til de bemærkninger, der ledsager forslaget, anbefaler jeg det til folketingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om pensioner efter tidligere valglove [af Skytte m. fl.].

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 141) findes i tidenden sp. 4087).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget
vedtoges enstemmigt med 130 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til normeringslov for Grønland for finansåret 1970-71.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 86) findes i tidenden sp. 4087).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget
vedtoges enstemmigt med 132 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om lodsvæsenet.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 93) findes i tidenden sp. 4090).